

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

تاریخ: ۹ صبح ۱۵ شهریور ۷۰ دقیقه

شماره نام صحیح اول	نمره عدد	نمره حرف
شماره نام صحیح دوم	نمره عدد	نمره حرف

نیمسال دوم ۹۷-۹۶

پایه چهارم ۵ ساله
پایه ششم ۷ ساله

مهر مدرسه

کتابخانه:	۲۹۶۲/۲۴
تاریخ:	۱۳۹۷/۰۴/۰۳
موضوع:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول «الحلقه الثانية - ابروانی»
صفحه:	از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه (ص ۲۲۰-۱۵۱)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: مدرسه علمیه: شهرستان: استان:

۱- در چه صورتی عمل معصوم (علیه السلام) دلالت بر رجحان عمل دارد؟ ص ۱۵۱

۰/۵

- الف. اذا لم یحتمل اختصاص المعصوم فیه
- ب. اذا یقترن بقرینة تدل علی عدم الحرمة
- ج. اذا لم یصح استناد ترک الاولی الیه
- د. اذا احرز فعل المعصوم بدافع شرعی

۲- قائلین به «عدم حجیت خبر واحد» به کدام آیه شریفه تمسک کرده‌اند؟ ص ۱۷۲

۰/۵

- الف. «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ...»
- ب. «وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ»
- ج. «مَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا»
- د. «لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ»

۳- امر مولا به چه نحو باشد حکم به نحو «تخیر عقلی» است؟ ص ۲۰۵

۰/۵

- الف. اطلاق افرادی
- ب. اطلاق شمولی
- ج. اطلاق بدلی
- د. عموم

۴- نظر شهید صدر^(ره) درباره «عقل عملی» و «حسن و قبح» به ترتیب چیست؟ ص ۲۱۷

۰/۵

- الف. مدرک - واقعی
- ب. منشی - واقعی
- ج. منشی - اعتباری
- د. مدرک - اعتباری

۵- عبارت «ان السیره المتاخرة معاصرة ایضاً للمعصوم (علیه السلام) رغم كونه غائباً، باعتبار أنه موجود یسمع و یری» در صدد اثبات چیست؟

۲

یک جواب شهید صدر^(ره) از آن را بنویسید. ص ۱۵۴ - ۲ نمره

جواب: یکی از شروط حجیت سیره، امضاء و در نتیجه معاصرت با معصوم (علیه السلام) می باشد که این عبارت در صدد است که با توجه به وجود حی حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در حال حاضر نیازی به اثبات معاصرت تا زمان معصومین (علیه السلام) نیست. (۱ نمره) جواب شهید صدر^(ره): الف. اگر کاشفیه سکوت از امضاء را به نکته عقلی بدانیم با توجه به اینکه حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) مکلف به نهی از منکر و تعلیم جاهل در زمان غیبت نیست در نتیجه سکوت ایشان دلالت بر امضاء ندارد. (و غرض هم به درجه ای نرسیده است که به خاطر حفظ آن از طریق غیر طبیعی وارد شود) ب. اگر کاشفیه سکوت از امضاء را به نکته استظهاری بدانیم مناط استظهار حال معصوم است که در زمان غیبت از سکوت، امضاء استظهار نمی شود.

۶- عبارت «ان نمو الاحتمال الموافق فی التواتر اسرع من الاجماع لان الخطا المحتمل فی المفردات الاجماع قد لا یكون متّحد المركز بخلافه فی الاخبار الحسیة فانه عادة یكون واحداً» را به همراه مثال تبیین نمایید. ص ۱۶۰ - ۲ نمره

۲

جواب: احتمال صدق در تواتر زودتر از اجماع حاصل می شود. (به عبارتی برای حصول یقین در منقول امر حسی به تعداد نقل قول کمتری نسبت به منقول امر حدسی نیاز است) و یکی از دلایل آن این است که خطای محتمل در مفردات اجماع غالباً مرکز واحد ندارند بخلاف اخبار حسی که غالباً دارای مرکز واحد هستند. مثلاً اگر تعداد کثیری بگویند دیدیم زید کشته شد و در صورتی که همه خطا کرده باشند بررسی می کنیم می بینیم شخصی بسیار شبیه به زید بوده که کشته شده و این شباهت باعث خطا در همه شده است. یعنی علت خطا یکی است ولی در مقابل در اجماع ممکن است علمای کثیر حکم به وجوب شستن مو در غسل جنابت بدهند در صورتی که عالمی به روایتی ضعیف تمسک جسته و عالمی دیگر طبق مشهور عمل کرده و عالم دیگر به روایتی غیر تام الدلالة عمل کرده است. در نتیجه احتمال خطا به دلیل عدم وحدت مرکز (علت) خطا، در اجماع بیشتر از تواتر است.

۷- تقریب استدلال به آیه شریفه «إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا» (حجرات: ۶) بر حجیت خبر واحد را بیان کرده و یک اشکال بر آن را ذکر

نماید. ص ۱۶۶ و ۱۶۷ - ۲ نمره

۲

جواب: در آیه نبأ (که می‌فرماید: إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا) یک جمله شرطیه آمده که (دارای حکم، موضوع و شرط است) حکم آن «وجوب تبیین» و موضوع حکم «خبر» است و شرط (یعنی شرط ثبوت آن حکم بر این موضوع) عبارت است از اینکه «فاسقی آن خبر را آورده باشد». این جمله شرطیه (به مقتضای مفهوم شرط) دلالت دارد بر اینکه (هرگاه شرط منتفی باشد، تبیین وجوب ندارد؛ لذا) اگر آورنده‌ی خبر، عادل باشد، تبیین واجب نیست (و این بخاطر حجیت خبر عادل است). (۱/۵ نمره) اشکال: ۱. شرط مذکور (یعنی «خبر آوردن فاسق») شرطی است که موضوع‌ساز (و محقق موضوع) است (پس مفهوم‌گیری از این جمله شرطیه امکان ندارد). ۲. (اگر هم از جمله مذکور مفهوم‌گیری کنیم اشکال دیگری پیش می‌آید): در این آیه برای حکم وجوب تبیین، علتی بیان شده (که عبارت باشد از «پرهیز از به جهالت افتادن») که این علت میان همه خبرهای واحد؛ چه خبر عادل و چه خبر فاسق، مشترک است. (۰/۵ نمره)

۸- چهار احتمال در مدلول روایت «من سمع شينئا من الثواب على شيء فصنعه كان له و إن لم يكن على ما بلغه» را بنویسید. ص ۱۷۴ -

۲ نمره

۲

جواب: ۱. در مقام جعل حجیت برای مطلق بلوغ، ۲. در مقام انشاء و استحباب واقعی نفسی بر طبق مفاد خبر باشد. ۳. ارشاد به حکم عقل به حسن بودن احتیاط، ۴. وعده‌ای مولوی برای مصلحتی در خود وعد (حتی اگر این مصلحت ترغیب به احتیاطی عقلی باشد).

۹- در بحث حجیت ظهور، موضوع حجیت، ظهور تصویری است یا تصدیقی؟ چرا؟ ص ۱۷۹ - ۱ نمره

جواب: موضوع حجیت، ظهور تصدیقی است، زیرا معنای حجیت ظهور، اثبات مراد و مقصود متکلم به وسیله کلام می‌باشد و آن‌چه از مقصود متکلم پرده برمی‌دارد، ظهور تصدیقی است.

۱۰- اصطلاحات «واجب مشروط» و «واجب معلق» را با ذکر مثال توضیح دهید. ص ۱۹۱ و ۱۹۷ - ۲ نمره

جواب: واجب مشروط: حکمی که تحقق و فعلیت یافتن آن منوط به تحقق بعضی از قیود در خارج است و تا این قیود در خارج محقق نشوند این حکم موجود نمی‌شود. إذا استطعت وجب عليك الحج، اگر مستطیع شدی حج بر تو واجب است. واجب معلق واجبی است که زمان وجوب (فعلیت وجوب) مقدم بر زمان واجب (امثال) باشد؛ مانند اینکه فرض کنیم قبل از زمان وقوف در عرفه مستطیع شود که در اینجا وجوب حج فعلی است ولی امثال آن متوقف بر رسیدن زمان عمل (ماه حج یا ظهر عرفه) است.

۱۱- دو خصوصیت وجوب غیرری را با دلیل تبیین نمائید. ص ۲۱۰ - ۲ نمره

جواب: وجوب غیرری خصوصیتی دارد؛ از جمله: ۱. مخالفت با وجوب غیرری استحقاق عقاب ندارد، ولی مخالفت با وجوب نفسی استحقاق عقاب دارد؛ زیرا استحقاق عقاب، تنها به این جهت ثابت می‌شود که ترک واجب مستلزم تقویت ملاک است و فرض این است که واجب غیرری دارای ملاکی در مقابل ملاک واجب نفسی نیست. ۲. وجوب غیرری محرکیتی مستقل در مقابل محرکیت وجوب نفسی ندارد. در نتیجه کسی که از امر نفسی تحرک‌پذیری ندارد، ممکن نیست که به جهت امر غیرری در او تحرک ایجاد شود، زیرا تعلق اراده مولی به مقدمه، فقط به جهت رسیدن به ذی‌المقدمه است و بدون آن هیچ اراده‌ای برای مقدمه نمی‌باشد.